

VIII. SIRTQI EKONOMIKALIQ BAYLANISLAR

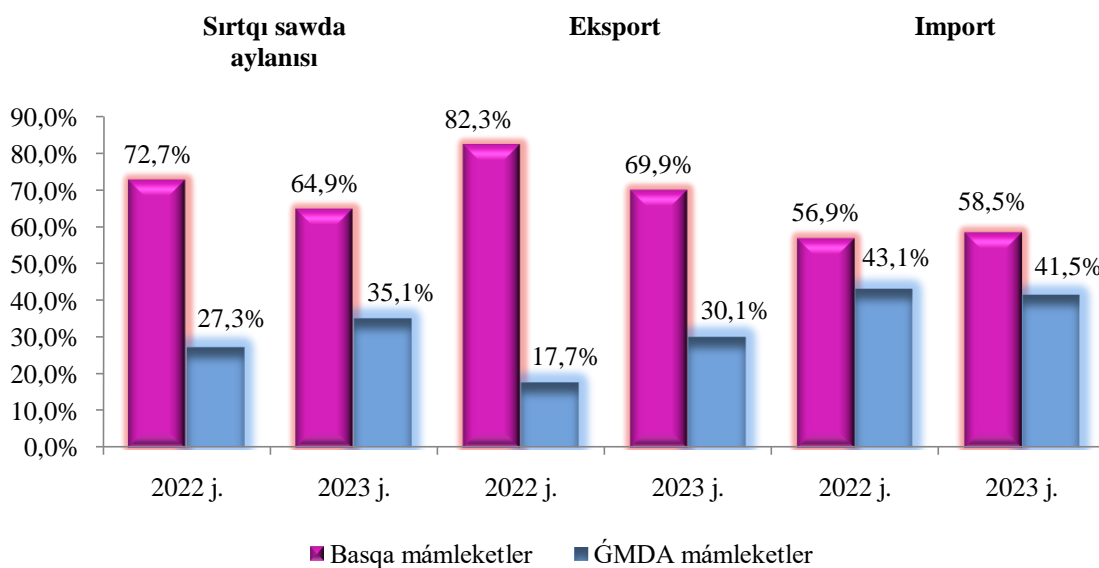
2023 jıldıń yanvar-mart aylarında sırtqı sawda aylanısı 123,7 mln. AQSh dolların qurap, sonnan 68,6 mln. AQSh dolları-eksport operaciyaları, 55,1 mln. AQSh dolları – import operaciyaların quradı.

Sırtqı sawda aylanısınıń saldósı 13,5 mln. AQSh dollardı quradı.

**2023 jıldıń yanvar-mart aylarında ĞMDA hám basqa mámleketler kesiminde
Respublikanıń sırtqı sawda aylanbası (mln. AQSh dolları)**

	yanvar-mart		2022 jıl yanvar-martğa salıstırǵanda procent esabında
	2022 j.	2023 j.	
Sırtqı sawda aylanbası	131,4	123,7	94,1
<i>sonnan:</i>			
ĞMDA mámleketleri	35,9	43,5	121,0
basqa mámleketler	95,5	80,2	84,0
Eksport	81,6	68,6	84,0
<i>sonnan:</i>			
ĞMDA mámleketleri	14,4	20,6	142,8
basqa mámleketler	67,1	47,9	71,4
	49,9	55,2	110,6
Import			
<i>sonnan:</i>			
ĞMDA mámleketleri	28,4	32,3	113,8
basqa mámleketler	131,4	123,7	94,1

**2023 jıl yanvar-mart aylarında Respublika sırtqı sawda aylanbasında
ǴMDA hám basqa mámleketlerdiń úlesi
(ulıwma kólemge salıstırǵanda procent esabında)**

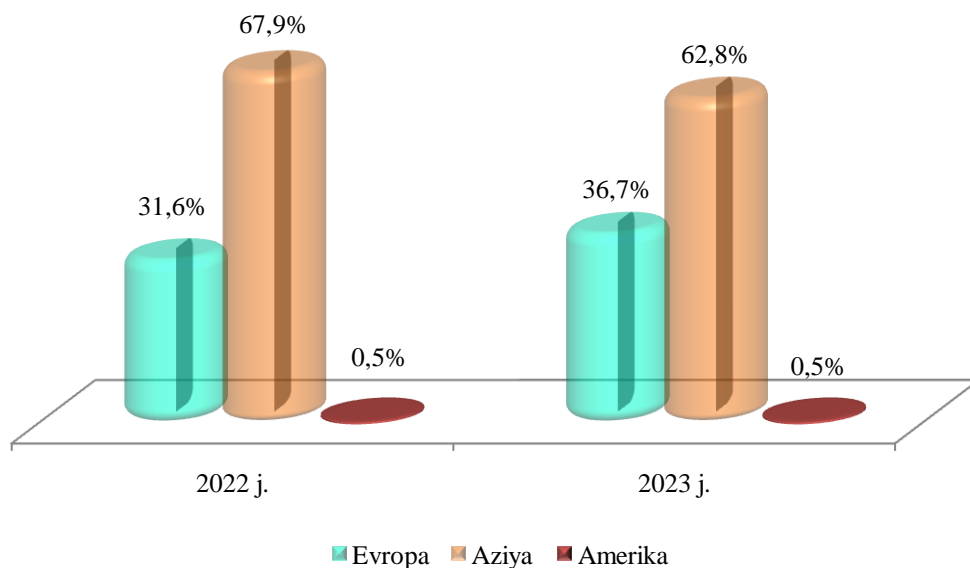
**Yanvar-mart aylarında Qaraqalpaqstan Respublikası
eksport-import quramı**

	Eksport hám import operaciyaları kólemi hám úlesi				2022 jılǵa salıstırǵanda % esabında
	2022 jıl		2023 jıl		
	mln. AQSh doll.	úlesi, %	mln. AQSh doll.	úlesi, %	
Eksport quramı	81,6	100,0	68,6	100,0	84,0
paxta talası					
azıq-awqat ónimleri	9,2	11,3	6,5	9,5	71,1
ximiyalıq ónimler hám onnan tayarlanǵan buyımlar	57,2	70,2	44,9	65,4	78,4
qara hám reńli metallar					
Energiya derekleri neft ónimleri					
mashina hám úskeneler	0,3	0,4	0,1	0,2	40,0
xızmetler	2,3	2,8	0,2	0,4	10,7
basqalar	12,5	15,4	16,8	24,5	133,9

dawamı

	Eksport hám import operaciyaları kólemi hám úlesi				2022 jılǵa salıstırǵan da % esabında
	2022 jıl		2023 jıl		
	mln. AQSh doll.	mln. AQSh doll.	mln. AQSh doll.	mln. AQSh doll.	
Import quramı	49,9	100,0	55,2	100,0	110,6
azıq-awqat ónimleri	8,8	17,7	9,0	16,4	102,5
ximiyalıq ónimler hám onnan tayarlangan buyımlar	6,4	12,8	5,7	10,4	89,8
energiya derekleri hám neft ónimleri	3,8	7,6	4,9	8,9	128,7
qara hám reńli metallar	1,2	2,4	0,2	0,3	12,8
mashina hám úskeneler	15,8	31,6	16,9	30,6	107,1
xızmetler	3,0	6,1	5,5	10,0	181,6
basqalar	10,9	21,9	13,0	23,5	118,8

Sırtqı sawda aylanbasınıń kontinentler boyınsha quramı
(ulıwma kólemge salıstırǵanda procent esabında)

**QARAQALPAQSTAN RESPUBLİKASI MENEN SÍRTQÍ
SAWDA AYLANÍSÍ EŇ JOQARÍ ÚLESKE IYE BOLĞAN
MÁMLEKETLER**

(2023- jıl yanvar-mart ayı, mln. AQSh dolları)

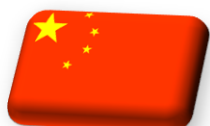

Rossiya
Federatsiyası

SSA – 79,1

Eksport – 39,3

Import – 39,8

Qıtay Xalıq
Respublikası

SSA – 132,6

Eksport – 70,5

Import – 62,1

Türkiya

SSA - 80,9

Eksport - 74,3

Import – 6,6

Qazaqstan

SSA – 41,1

Eksport – 26,5

Import – 14,6

Latviya

SSA – 31,6

Eksport – 30,7

Import - 0,8

Ukraina

SSA – 1,9

Eksport – 1,8

Import - 0,1

Awғанstan

SSA – 3,6

Eksport - 3,6

Import – 0,0

Koreya
Respublikası

SSA – 29,0

Eksport – 9,2

Import – 19,8

Tájikistan

SSA – 2,1

Eksport – 2,1

Import – 0,0

Qırğızstan

SSA - 5,2

Eksport – 2,5

Import – 2,7

Qaraqalpaqstan Respublikası jáhannıń 46 dan artıq mámleketleri menen sawda baylanısların ámelge asırıp kelmekte. SSAnıń salmaqlı úlesi Túrkiyada (24,1 %), Qıtay Xalıq Respublikasında (28,1 %), Rossiya Federatsiyasında (24,1 %), Latviyada (5,5 %), Qazaqstanda (12,7 %) hám Koreya Respublikasında (4,6 %) gúzetilgen.

Úzliksiz islewin támiyinilew ushın respublikada zárúr resurslar bazası jaratılğan. Eksport quramında sezilerli ózgerislerge import tovarlarınıń ornın basatuğın ónimler islep shıǵarıw hám sanaat óndirisin diversifikaciya qılıw nátiyjesinde erisildi.

Sonday-aq, qońsı mámleketler menen óz-ara baylanıslardı bekkemlew, mámleketlerdiń social-ekonomikalıq, sawda-sanaat hámde mádeniy salalardaǵı baylanısların rawajlandırıw boyınsha úlken isler ámelge asırılıp atırılǵanlıǵın kóriw múmkin.

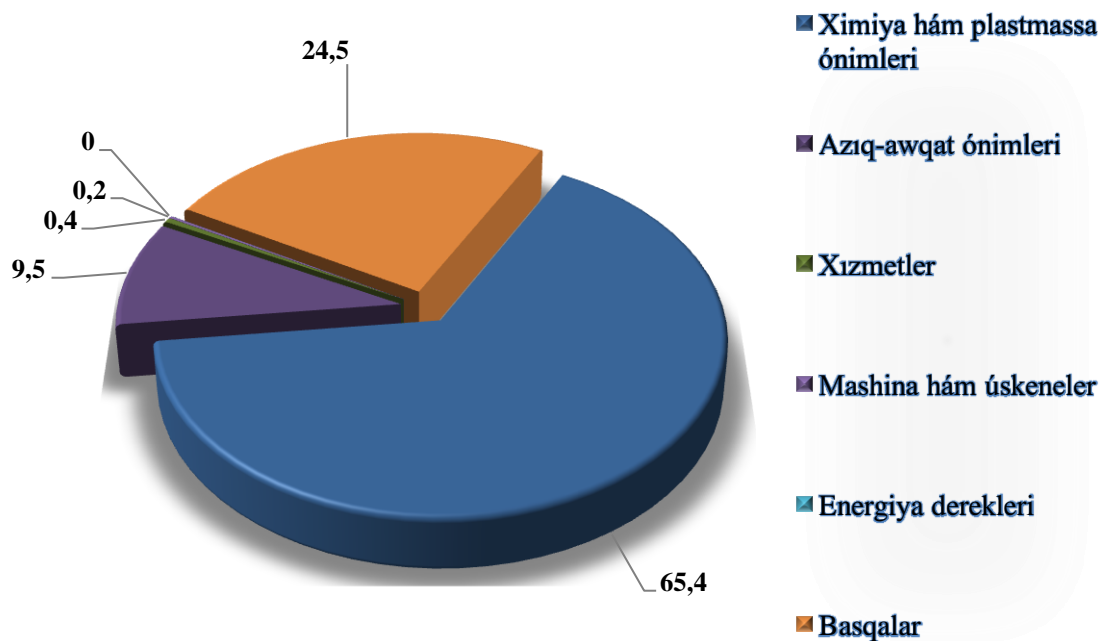
SSA da sońǵı jıllarda úlken ózgerisler gúzetilip atır. Mısal ushın, sońǵı úsh jılda SSAda Qırǵızıstan, Awǵanıstan hám Tájikistan menen sırtqı sawda aylaısınıń óskenligi gúzetilmekte. Basqa mámleketler (qońsı mámleketlerden tısqarı) menen bolsa, SSA da eń joqar úlesi Qıtay Xalıq Respublikası, Rossiya Federaciyası, Túrkiya hám Latviya mámleketleri úlesine tuwra kelgen.

UNAMLÍ SÍRTQÍ SAWDA BALANSÍ GÚZETILGEN TÓRT MÁMLEKET (yanvar-mart ayları, mln. AQSh dollari)

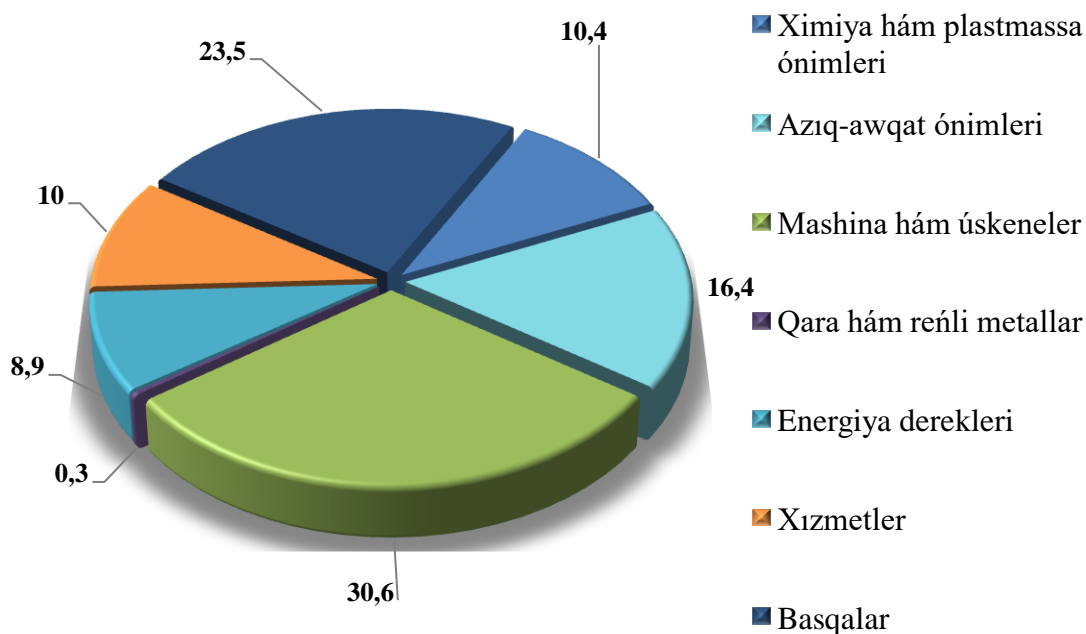

Sırtqı ekonomikalıq iskerligi boyınsha 20 iri sherik-mámleketler arasınan 12 mámlekette unamlı sırtqı sawda balansı gúzetilgen, sonnan, Túrkiya (80,9 mln. AQSh dollari), Qıtay Xalıq Respublikası (132,6 mln. AQSh dollari), Rossiya (79,1 mln. AQSh dollari) hám Latviya (31,6 mln. AQSh dollari) usılar qatarınan. Qalǵan 6 mámleket penen passiv sırtqı sawda balansı saqlanıp qalmaqta.

**Tovar hám xızmetler eksporti quramı,
jámine salıstırǵanda procentte**

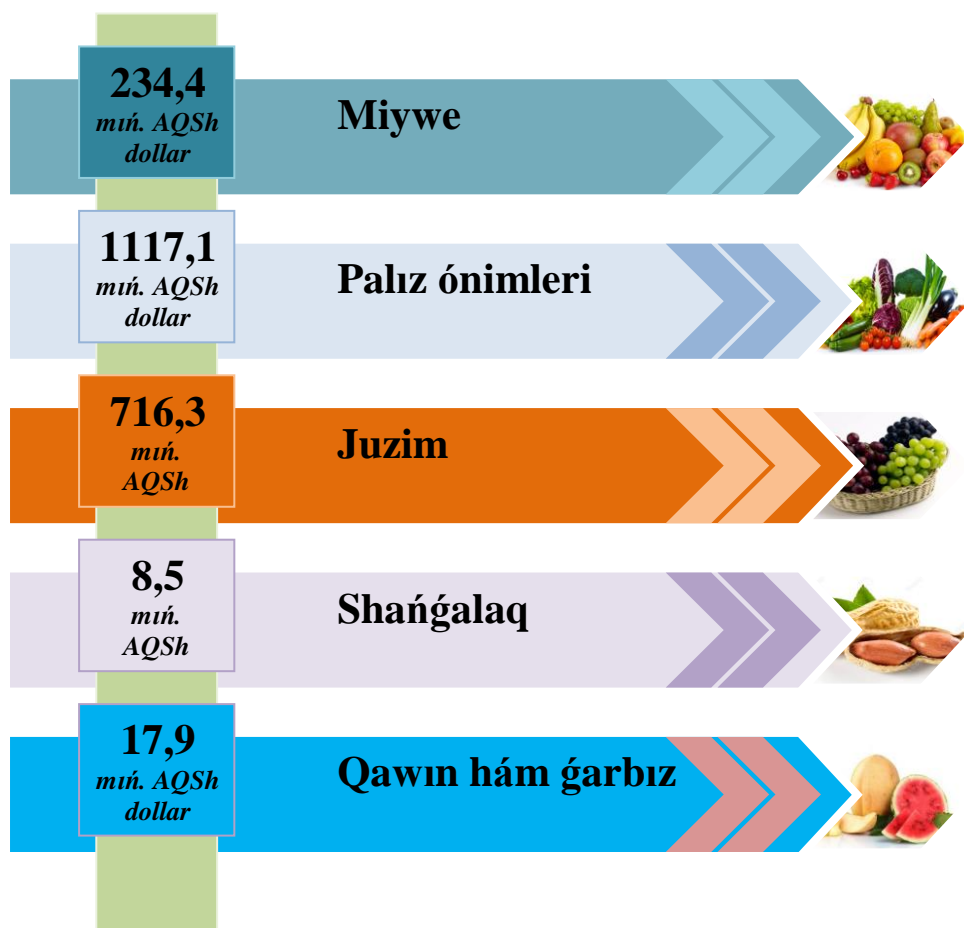

**Tovar hám xızmetler importı quramı,
jámine salıstırǵanda procentte**

2023 jıldıń yanvar-mart aylarında jámi 4553,8 tonna miywe-palız ónimleri 2094,3 mın AQSh dollar eksport qılındı, (2022 jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 132,8 % ti quradı).

Sonday-aq 330,2 tonna miyweli rezavorlar 234,4 mın AQSh dollar eksport qılınǵan bolıp, eksport kólemi 2022 jıldıń usı dáwirine salıstırǵanda 256,6 tonnaǵa kóbeygen.

Miywe hám palız ónimleriniń tiykarǵı eksport bazarları Qazaqstan (76,5 %), Rossiya Federaciyası (15,0 %) hám Qıtay Respublikası (8,5 %) mámleketleri úlesine tuwra kelgen. Búgingi kúnde Qaraqalpaqstan Respublikasında miywe-palız ónimlerin islep shıǵarıw, qayta islew hám eksport qılıw sektorınıń potencıalı júdá joqarı hám bul qolay tábiǵiy-ıqlım shárayatlarınń barlıǵı hámde jergilikli islep shıǵarıwshılar tárepinen toplanǵan tájriybe menende baylanıslıǵı menen kórinedi. Usı sebepli húkimet awıl xojalıǵı shiyki zatın sanaat tiykarında qayta islewge hám jetistirilgen ónimdi saqlaw infrastrukturasın rawajlandırıwǵa úlken itibar qaratpaqta.